

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännökohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Lausunto työryhmän mietinnöstä valmiuslain kokonaisuus-distukseksi

Oikeusministeriö pyytää lausuntoa työryhmän mietinnöstä, joka sisältää ehdotuksen uudeksi valmiuslaiksi. Rakennuspooli kiittää mahdollisuudesta lausua mietinnöstä.

Rakennuspooli on osallistunut aktiivisesti luvun 20 Välttämättömän rakentamisen turvaaminen sisältämien pykäläehdotusten valmisteluun. Vuonna 2024 Rakennuspoolin järjesti kolme harjoitusta, joissa pykäläluonnoksia testattiin harjoittelemalla niiden soveltamista erilaisissa tilanteissa. Havaintojen pohjalta pykäläluonnoksiin tehtiin kehittämis ehdotuksia. Työryhmän mietinnössä olevat pykäläehdotukset noudattavat pääosin viimeisimmän harjoituksen havaintoja. Siksi Rakennuspooli voi todeta, että jos pykälät säädettäisiin ehdotetussa muodossa, ne käytännössä toimisivat. Pykälää soveltamalla rakentamisen resurssit olisi mahdollista allokoida välttämättömään rakentamiseen ja niiden käyttö priorisoida oikein. Välttämättömän rakentamisen turvaamisen osalta mietintö tarjoaa hyvän pohjan valmiuslain uudistamiseksi.

Valmiuslaissa ei ole lainkaan pohdittu työkoneiden varaamista. Jotta poikkeusoloissa tehtävä rakentaminen onnistuisi, myös työkoneita tarvitaan niihin hankkeisiin, jotka saavat aloitus- tai jatkamisluvan.

2 § Soveltamisala

Rakennuspooli kannattaa sitä, että soveltamisalaan on lisätty normaaliolojen häiriötilanteet.

141 § Rakentamisen aloitus- ja jatkamislupa

Pykälän mukaan kunnan rakennustarkastaja voi peruuttaa myöntämänsä aloitus- ja jatkamisluvan, jos välttämättömästi rakentamista ei voida muutoin turvata. On hyvä, että tämä mainitaan säännöksessä erikseen. Poikkeusoloissa voi olla tarpeen priorisoida tarpeet uudelleen, kun jotain vielä välttämättömämpää onkin korjattava kiireesti. Perusteluissa olisi hyvä avata tätä kuviota lisää, sillä rakentamislaki ei tunne infrarakentamista eikä siinä ole säännöksiä infrahankkeiden keskeyttämisestä. Uudelleen allokoinnin on niiden osalta tapahduttava valmiuslain nojalla. Pykälän osalta se on jo niin, mutta akateemisen pohdinnan välttämiseksi tämä pitäisi selittää perusteluissa.

142 § Rakennustuotteiden ostolupa

Rakennuspoolin valmiusharjoituksissa todettiin, että käytännössä rakennustuotteita olisi tarpeen hankkia vähittäismyynnin ja tehtaiden lisäksi niiltä työmailta, jotka jäävät kesken. Kesken jäisi elinkeinonharjoittajien työmaiden lisäksi varmasti ainakin pientalojen työmaita, joista ainakin osa olisi ns. ”hartiapankkirakentajien” työmaita. Elinkeinonharjoittajien lisäksi myös hartiapankkirakentajien olisi luovutettava rakennustuotteita kesken jääviltä työmailta. On myös kesken jäävän työmaan hankkeeseen ryhtyvän etu, että rakennustuotteet päätyvät käyttöön. Tämä ei voi tapahtua vastikkeetta, vaan myös työmailta hankittavista rakennustuotteista on maksettava. Tämä ei käy yksiselitteisesti ilmi pykälästä. Rakennuspooli kannattaa Rakennusteollisuus RT ry:n lausunnossa muotoiltua pykäläehdotusta, jossa edellä mainitut seikat on otettu huomioon.

Rakennuspoolin valmiusharjoituksissa pohdittiin myös sitä, miten ostotapahtuma rekisteröitäisiin. Todennäköinen vaihtoehto olisi mobiilisovellus ja postin käyttämän järjestelmän kaltainen järjestelmä.

Lopuksi

Muilta osin Rakennuspooli yhtyy Rakennusteollisuus RT ry:n lausunnossa esitettyihin näkökohtiin. Toiveena on, että työryhmän mietintö muokattaisiin hallituksen esitykseksi. Valmiuslain päivittäminen vallitsevaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tilanteeseen ja uhkakuviin on hyvin ajankohtaista ja erittäin kannatettavaa.

Kunnioittavasti

Juha Kaitera

Pääsihteeri

Rakennuspooli

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottomennettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Kärkkäinen Anu
Rakennusteollisuus RT ry